

Dokument nr. 8:55

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Forslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om å la kommunene håndheve foreldrebetaling i grunnskolen

Til Stortinget

BAKGRUNN

I Innst. O. nr. 43 (2002-2003) behandlet Stortinget forslag om en innstramming av praktiseringen av gratisprinsippet i grunnskolen. En enstemmig komité sluttet seg den gang til hovedlinjene i Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 94 (2001-2002) til endring av opplæringsloven § 2-1 sjette ledd om gratis grunnskoleopplæring. Forslaget innebar i det vesentlige en presisering av lovteksten, slik at det i sterkere grad enn før ble tydeliggjort at den offentlige grunnskoleopplæringen skulle være gratis. I tillegg foreslo departementet å flytte forutsetningene til en ny § 2-15.

Endringene ble foreslått på bakgrunn av at kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) blant annet uttalte at:

"Komiteen mener at grunnskolen skal være gratis. Alle aktiviteter som er en del av skolens faglige og pedagogiske opplegg med grunnlag i læreplanene, skal være fri for egenbetaling."

I uttalelsene fra høringsinstansene under behandlingen av Ot.prp. nr. 94 fremmet en rekke kommuner en bekymring for at lovendringen ville føre til en avgrensning i aktiviteten og tilbudet til elevene som følge av dårlig økonomi. Kommunenes Sentralforbund (KS) så det som sannsynlig at lovendringen ville medføre at enkelte tilbud til elevene ville falle bort. KS mente dette være en uheldig utvikling, og påpekte at departementet måtte legge til rette for at kommunene kunne fortsette å gi slike tilbud.

Komiteen understreket enstemmig i sin behand-

ling av lovendringen at alle deler av grunnskoleopplæringen skal være gratis. Samtidig understreket komiteen betydningen av leirskoletilbudet som en del av grunnopplæringen. Komiteen understreket også at det skal være stort rom for foresattes og andres frivillige innsats i skolen. Komiteen understreket også at det i den nye loven ikke finnes noe forbud mot at skoler kan ta imot gaver eller ha klassekasser, så sant bidragene er reelt frivillige og anonymiserte. Dette har departementet forsøkt å følge opp i rundskriv F-14-03, men formuleringene i dette rundskrivet, avviser i for stor utstrekning kommunene og skolenes mulighet til å praktisere håndterbare regler knyttet til foreldrebetaling.

Praktiseringen av den nye lovformuleringen knyttet til håndhevingen av gratisprinsippet og foreldrebetaling i grunnskolen har ikke fungert etter Stortingets intensjon. Det er registrert store vanskeligheter for klasser som ønsker å reise på blant annet leirskole, klasseseturer og museer. Det er også registrert flere eksempler på prosedyrespørsmål knyttet til klassekasse og foreldrebetaling, på tross av at Stortinget ikke ønsket å forby dette. Tiltaket "Hvite Busser", som arbeider med forebygging av rasisme og antisemittisme, har hatt sterkt fallende pågang og har store problemer med å opprettholde virksomheten på grunn av håndhevingen av den nye lovformuleringen. De kommuner som uttrykte en frykt for at den nye lovformuleringen skulle føre til at viktige tilbud til elevene skulle falle bort, har altså fått rett i sin spådom. Flere skoler melder også om at valgfagsordninger som jegerprøve, mopedførerbevis og andre forholdsvis kostnadskrevenne ordninger trues.

Gratisprinsippet må fortsatt ligge til grunn for den norske skolen. Grunnlaget for den offentlige skolens legitimitet er at den ikke koster penger og derfor også er tilgjengelig for alle barn uavhengig av foreldres økonomi. Prinsippet om at skolen skal være gratis må

derimot ikke tolkes slik at det lokale mangfoldet og initiativ drepes. Skoleturer i skog og mark, teater og museumsbesøk, og ikke minst leirskoler, må det fortsatt være rom for i skolen. Det er nettopp denne type praktiskpedagogiske initiativ som gir skolen liv og som gjør skolehverdagen til noe spennende og spesielt.

Forslagsstilleren fremmer derfor forslag om at den enkelte kommune selv må få håndheve regler rundt foreldrebetaling i skolen.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av opplæringsloven, slik at håndhevingen av de nevnte forhold knyttet til gratisprinsippet overføres til den enkelte kommune.

23. mars 2004